

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський державний екологічний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні групи забезпечення спеціальності
103 «Науки про Землю»

від « 23 » травня 2023__ року
протокол № 12
Голова групи: Шакірзанова Ж.Р.

УЗГОДЖЕНО

Декан (директор) Овчарук В.А.
Гідрометеорологічний інститут
(назва факультету, прізвище, ініціали)

СИЛЛАБУС

навчальної дисципліни
Історія України та української культури

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 103 «Науки про Землю»
(шифр та назва спеціальності)

освітня програма «Гідрометеорологія»

(назва освітньої програми)

молодший бакалавр

(рівень вищої освіти)

денна

(форма навчання)

1

(рік навчання)

1

(семестр навчання)

6/180

(кількість кредитів ЄКТС/годин)

іспит

(форма контролю)

соціально-гуманітарних наук ОДЕКУ

(кафедра)

Одеса, 2023 р.

Автор: Краснянська Н.Д., ст..викладач кафедри соціально-гуманітарних наук ОДЕКУ,
Слободянюк О.Р., ст..викладач кафедри соціально-гуманітарних наук ОДЕКУ,
(прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Поточна редакція розглянута на засіданні кафедри соціально-гуманітарних наук від « 6 » квітня 2023 року, протокол № 7

Викладачі: лекційні заняття - Слободянюк О.Р., ст..викладач
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)
практичні заняття – Краснянська Н.Д., ст..викладач
(вид навчального заняття: прізвище, ініціали, посада, науковий ступінь, вчена звання)

Рецензент: Бубнов І.В., канд.. історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних наук ОДЕКУ

Перелік попередніх редакцій

Прізвища та ініціали авторів	Дата, № протоколу	Дата набуття чинності

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета	Метою дисципліни є забезпечення студентів теоретико-політичними знаннями, що відповідають вимогам сучасного стану, максимальне ознайомлення їх із світовим досвідом розв'язання актуальних проблем поточного суспільно-політичного життя в Україні, формування навичок політичної культури і вміння застосовувати історичні знання в своїй професійній і громадській діяльності
Компетентність	К01. Здатність розуміння особливостей історичного і культурного розвитку українського суспільства.
Результат навчання	ПР11 Виявити знання, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості.
Базові знання	Завдання дисципліни подати наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, їх особливості, визначальні події та явища в кожному з них; узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження; розкрити історію суспільно-політичних, культурних та соціально-економічних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст та організаційні форми, визначити місце і роль в українській історії, видатних історичних осіб; висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок із світовою культурою; показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин.
Базові вміння	<ul style="list-style-type: none"> - самостійно осмислювати загальні закономірності розвитку суспільства, враховуючи історичний досвід, який застерігає всіх від ігнорування, а тим більше порушення їх, від силових спроб загальмувати або зупинити суспільний прогрес, від ворожнечі чи відкритої конфронтації, що загрожують непоправними катаклізмами; - пояснюючи події й процеси минулого, вияснити їх причини і наслідки; - точно і зважено, без упередженості враховувати вплив об'єктивних і суб'єктивних факторів на історичні процеси; - проводячи аналіз, ґрунтуватися на важливих і обов'язкових для дотримання методологічних принципах: а) історизму, б) об'єктивності, в) соціального підходу, г) альтернативності, д) творчого характеру; застосовувати сучасні методологічні підходи до вітчизняної історії; - творчо працювати з історичними джерелами, документами, науковою літературою, критично розглядати їх.
Базові навички	<ul style="list-style-type: none"> - здатність всебічно і глибоко аналізувати сучасність, щоб завжди мати впевненість у правильності обраного шляху, підтвердженого попереднім досвідом; - застосовувати знання з історії України та української культури у повсякденній діяльності (як майбутні фахівці), для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ, подій,

	<p>процесів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - бачити у вітчизняній історії, тобто у минулому суспільстві і його сьогоденні, все те, що повчає, дає досвід, уроки; - виявляти особливості розвитку сучасної вітчизняної історичної науки, як нашими вченими-істориками, так і зарубіжними, в тому числі дослідниками-істориками української діаспори. <p style="text-align: center;">-</p>
Пов'язані силлабуси	немає
Попередня дисципліна	немає
Наступна дисципліна	«Психологія ділового спілкування»
Кількість годин	<p>лекції: 45 годин</p> <p>семінарські заняття: 45 годин</p> <p>самостійна робота студентів: 90 годин</p>

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Лекційні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-Л1	Історія українських земель та історія української культури від найдавніших часів до кінця XVIII ст.		
	1. Витоки українського народу та його культури.	2	1
	2. Східнослов'янська держава Київська Русь.	2	2
	3. Історія українських земель в другій половині XII ст. – першій половині XIV ст. Галицько-Волинська держава.	2	2
	4. Культура Київської Русі і культура Галицько-Волинської держави	2	2
	5. Поступове загарбання українських земель іноземними державами (40-і рр. XIV ст. - перша половина XVI ст.). Виникнення і розвиток українського козацтва. Українські землі у складі Речі Посполитої Культура Київської Русі	3	2
	6. Українська культура XIV-перша половина XVII ст.	3	2
	7. Національно-Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Московсько-Переяславський договір.	3	2
	8. Доба руїни. Гетьманування Івана Мазепи. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII - кін. XVIII ст.) Українська культура (сер. XVII - XVIII ст.).	3	2
Разом:	20	15	
ЗМ-Л2	Історія України та української культури XIX-поч. XXI ст.		
	9. Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій.. Національно-культурне відродження України (кінець XVIII - XIX ст.).	2	2
	10. Україна на початку XX ст. Перша світова війна. Революційні події в Україні. Українська культура на початку XX століття	3	2
	11. Відродження, обстоювання державності українського народу (1917-1920рр.).	3	2
	12. Україна в міжвоєнний період (1921-1939 р.р.) Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років XX ст.	3	2

ЗМ-ІЗ	13. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої вітчизняної. Культура в роки Великої вітчизняної війни .	3	2
	14. Роки посилення сталінського тоталітаризму (1945 -1953 рр.). «Хрущовська відлига» (1953-1964 рр.).	3	2
	15. Період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні (1985 – 1991 рр.). Культурні процеси 50-80-х років.	3	2
	16, Україна – незалежна держава. Поступ у ХХІ ст. Проголошення незалежності України. Будівництво демократичної правової держави Встановлення рівноправних відносин з країнами світу та утвердженням України на міжнародній арені.	3	2
	17 Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави.	2	2
	Разом:	25	18
	Індивідуальне завдання – підготовка реферату		7
Загалом:	45	40	
Підготовка до іспиту:			20

Консультації. Ст. викладач: Краснянська Н.Д.
Дні тижня: середа (14.30-15.30), п'ятниця (14.00-15.00).
Аудиторія 610 (НЛК №2).

2.2. Практичні модулі

Код	Назва модуля та тем	Кількість годин	
		аудиторні	СРС
ЗМ-П1	<p>Історія українських земель та історія української культури від найдавніших часів до кінця XVIII ст.</p> <p>Семінарське заняття № 1. Витоки українського народу та його культури.</p> <p>1.Первісне суспільство і перші державні утворення на території України</p> <p>2.Проблема«прабатьківщини»слов'ян.</p> <p>3.Східні слов'яни: розселення, заняття</p> <p>4.Перші державні об'єднання східних слов'ян</p>	2	1
	<p>Семінарське заняття № 2. Східнослов'янська держава Київська Русь.</p> <p>1.Походження Київської Русі та її назви: сучасний історіографічний дискурс.</p> <p>2.Виникнення і становлення давньоруської держави, економічний, державний та соціальний устрій</p> <p>3.Прийняття християнства та його історичне значення</p> <p>4.Причини та наслідки роздробленості Русі</p>	2	1
	<p>Семінарське заняття № 3. Історія українських земель в другій половині XII ст. – першій половині XIVст Галицько-Волинська держава.</p> <p>1.Виникнення Галицько-Волинської держави.</p> <p>2.Галицько-Волинська держава у 1241-1340 рр</p> <p>3.Початок формування української народності</p>	2	1
	<p>Семінарське заняття № 4. . Культура Київської Русі і культура Галицько-Волинської держави</p> <p>1. Культура дохристиянської Русі</p> <p>2. Вплив християнства на розвиток культури в Київській Русі.</p> <p>3. Культура Галицько-Волинської держав.</p>	2	2
	<p>Семінарське заняття №5. Поступове загарбання українських земель іноземними державами (40-і рр. XIVст. - перша половина XVI ст.). Виникнення і розвиток українського козацтва. Українські землі у складі Речі Посполитої. Культура Київської Русі</p> <p>1.Українські землі у складі Литовсько-Руської держави:</p> <p>2.Зародження та розвиток козацтва. Суспільно-політична організація Запорозької Січі.</p> <p>3.Люблінська унія та її історичні наслідки для України.</p> <p>4.Посилення соціального, релігійного та національного гноблення. Козацько-селянські повстання кінця XV – першої пол. XVI ст.</p>	3	2

ЗМ-П2	Семінарське заняття №6. Українська культура XIV-перша половина XVII ст.		
	1. Історичні та суспільно-політичні умови розвитку української культури. Полемічна література 2. Розвиток освіти, науки, книгодрукування. Культурна і просвітницька діяльність П.Могили. 3.Архітектура і мистецтво	3	2
	Семінарське заняття №7. Національно-Визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Московсько-Переяславський договір.	3	2
	1.Причини, характер, рушійні сили та періодизація. 2.Визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького: перемоги і поразки 3.Українсько-московський договір 1654 р.: сучасне трактування 4.Формування української гетьманської держави в процесі національно-визвольної боротьби		
	Семінарське заняття №8. . Доба руїни. Гетьманування Івана Мазепи. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII -кін. XVIII ст.) Українська культура (сер. XVII - XVIII ст.).	3	2
1.Внутрішнє та зовнішнє становище України у другій половині XVII ст. 2. Гетьманування І.Мазепи. Наступ на політичну автономію України першої половини XVIII ст.. 3.Правобережні та західноукраїнські землі XVII–XVIII ст. Соціально-економічне становище, селянський рух та церковне життя. 4.Українська культура (сер.XVII-XVIII ст.).	3	2	
Разом:	20	13	
	Історія України та української культури XIX-поч. XXI ст.		
Семінарське заняття №9. Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій. Національно-культурне відродження України (кінець XVIII - XIX ст.).			
1.Адміністративний, економічний та соціальний устрій України у першій половині XIX ст.. 2.Реформи 60-70 рр., їх економічні та суспільно-політичні наслідки. 3.Національно-культурне відродження .	2	2	
Семінарське заняття №10. Україна на початку XX ст. Перша світова війна. Революційні події в Україні. Українська культура на початку XX століття	3	2	
1.Революційні події в Україні			

	<p>2. Перша світова війна і Україна 3. Українська культура на початку ХХ ст.</p> <p>Семінарське заняття №11. Україна в міжвоєнний період (1921-1939 р.р.) Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років ХХ ст. 1. Центральна Рада на шляху від автономії до самостійності. 2. Держава гетьмана Павла Скоропадського 3. Директорія. ЗУНР: пошук політичних та державницьких альтернатив.</p> <p>Семінарське заняття №12. Україна в міжвоєнний період (1921-1939 р.р.) Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років ХХ ст. 1. Національно-державні відносини в Україні 1920-30-х рр. Союзний договір 1922 р. та його оцінка в контексті міжнародного права. 2. УСРР в умовах форсованої індустріалізації. Колективізація села, методи здійснення та соціально-економічні наслідки. Голодомор 1932–1933 рр 3. Українізація, її суть та результати. 4. Основні тенденції культурного розвитку 20- 30-х років ХХ ст</p> <p>Семінарське заняття №13. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої вітчизняної. Культура в роки Великої вітчизняної війни . 1. Українське питання напередодні та в початковий період війни. Доля західноукраїнських земель 2. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Окупаційний режим в Україні та боротьба народу проти загарбників. 3. Відновлення радянської влади в Україні та завершення об'єднання її земель. Основні підсумки й уроки Другої світової війни 4. Культура в роки Великої вітчизняної війни</p> <p>Семінарське заняття №14. Роки посилення сталінського тоталітаризму (1945 -1953 рр.). «Хрущовська відлига» (1953-1964 рр.). 1. Економічний та суспільно-політичний стан України у другій пол. 40-х – поч. 50-х рр.. 2. Рух опору на Західній Україні.. Положення УГКЦ. 3. Сталінські репресії в Україні: масштаби та демографічні наслідки. 4. Реформи Хрущова та їх наслідки для України.</p> <p>Семінарське заняття №15.</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>3</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>2</p>
--	--	-------------------------------------	-------------------------------------

	<p>Період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні (1985 – 1991 рр.). Культурні процеси 50-80-х років.</p> <p>1. Період застою і кризи радянського суспільства (1964-1985 рр.).</p> <p>2.«Перебудова» в СРСР та її криза</p> <p>3.Активізація національного руху в Україні. Утворення суспільно-політичних рухів і партій.</p> <p>4.Культурні процеси 60-80-х років. Українські «шістдесятники»</p> <p>Семінарське заняття №16. Україна – незалежна держава. Поступ у ХХІ ст. Проголошення незалежності України. Будівництво демократичної правової держави Встановлення рівноправних відносин з країнами світу та утвердженням України на міжнародній арені.</p> <p>1.Проголошення незалежної України та перші кроки на шляху її затвердження</p> <p>2.Розбудова незалежної української держави: соціально-економічні, політичні, культурно-релігійні проблеми</p> <p>3.Багатопартійність в Україні в умовах незалежності.</p> <p>4.Зовнішньополітичні акції України</p> <p>Семінарське заняття №17. Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави.</p> <p>1.Відродження історичної та культурної спадщини українського народу.</p> <p>2. Досягнення і проблеми розвитку культури суверенної України.</p> <p>3.Особливості та характерні риси українського соціокультурного простору наших днів.</p> <p>Разом:</p> <p>Загалом:</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>2</p> <p>25</p> <p>45</p>	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>17</p> <p>30</p>
--	--	--	--

Консультації:

Ст.викладач: Краснянська Н.Д.

Дні тижня: середа (14.30-15.30), п'ятниця (14.00-15.00).

Аудиторія 610 (НЛК №2).

2.3. Самостійна робота студента та контрольні заходи

Код модуля	Завдання на СРС та контрольні заходи	Кількість годин	Строк проведення (тиждень)
ЗМ-Л1	Підготовка до лекційних занять - Підготовка до модульної (тестової) контрольної роботи №1	5	1-7 1-7
	Форма контрольного заходу (обов'язково): Модульна контрольна робота №1	10	7
ЗМ-Л2	Разом:	15	
	Підготовка до лекційних занять - Підготовка до усних опитувань	10	8-15
ЗМ-Л2	Форма контрольного заходу(обов'язково): Усне опитування	8	8-13
	Разом:	18	
ЗМ-П1	Підготовка до семінарських занять - Підготовка до тестування	5	2-7
	Форма контрольного заходу (обов'язково) Тестування. (ТР)	5	6
ЗМ-П1	- Підготовка до усних опитувань	3	2-7
	Форма контрольного заходу: Усне опитування	3	2-7
ЗМ-П2	Разом:	13	
	Підготовка до семінарських занять - Підготовка до модульної (тестової) контрольної роботи №2	7	8-15
ЗМ-П2	Форма контрольного заходу (обов'язково): Модульна контрольна робота №2	7	8-14
	- Підготовка до усних опитувань	3	15
ЗМ-П2	Форма контрольного заходу: Усне опитування	3	8-14
	Разом:	17	
ЗМ-ІЗ	Виконання ІЗ - Підготовка до захисту реферату	7	2-14
	Форма контрольного заходу (обов'язково): Захист РФ		12-14
ЗМ-ІЗ	Підготовка до іспиту	20	сесія
	Загалом:	90	

1. Методика проведення та оцінювання контрольного заходу для ЗМ-Л1; ЗМ-Л2;

ЗМ-Л1 *Методи письмового контролю* модульний тестовий контроль (МКР№1),

Оцінювання письмового контролю:

модульний тестовий контроль (МКР№1), складається з 20 запитань закритого типу, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, **загалом – 20б.**

(з них-20 бал обов'язкові)

ЗМ-Л2 опрацювання студентом матеріалу кожної теми лекційного заняття (9 - 17 тема) з відповідним усним опитуванням оцінюється в 2 бали (**загалом 18 бал.**)

(з них- 8б обов'язкові).

ІЗ виконання індивідуального завдання – реферату по окремій індивідуальній темі, з відповідної презентації, оцінюється на основі повноти висвітлення теми, уміння підібрати та опрацювати відповідні джерела і літературу та реферувати текст. - **15 балів.**

(з них- 15б обов'язкові).

Загалом: 53 бал. (ЗМ-Л1 – 20 бал.; ЗМ-Л2 -18 бал., ЗМ-ІЗ – 15 бал.)

(з них 43 бал. обов'язкові)

2.Методика проведення та оцінювання контрольних заходів для ЗМ-П1 та ЗМ-П2

Методи письмового контролю: модульний тестовий контроль (МКР№2), виконання індивідуального завдання (**ІЗ**), усне опитування, тестування (**ТР**)

ЗМ-П1 опрацювання студентом матеріалу кожної теми семінарського заняття (1 - 8 тема) з відповідним усним опитуванням оцінюється в 1 бал. (**загалом 8 бал.**)

один письмовий тестовий контроль (ТР) складається для **ЗМ-П1** з 10 тестових запитань закритого типу, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. – **загалом 10 бал.**

(з них- 10б обов'язкові).

ЗМ-П2 модульний тестовий контроль (МКР№2), складається з 20 запитань закритого типу, де кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**загалом - 20 балів**).

(з них-20б. обов'язкові).

опрацювання студентом матеріалу кожної теми семінарського заняття (9 - 17 тема) з відповідним усним опитуванням оцінюється в 1 бал. (**загалом 9 бал.**)

Загалом: 47 бал. (ЗМ-П1 -18 бал., ЗМ-П2 - 29 бал.)

(з них 30 бал. обов'язкові)

3.Методика проведення та оцінювання підсумкового заходу з дисципліни «Історія України та української культури».

Формою підсумкового семестрового контролюючого заходу з обов'язкової навчальної дисципліни «Історія України та української культури» є іспит.

Екзаменаційні білети з дисципліни «Історія України та української культури» являють собою тестові завдання закритого типу, які потребують від студента вибору правильних відповідей з чотирьох запропонованих варіантів. Тестові питання кожного екзаменаційного білету формуються по всьому переліку сформованих у навчальній дисципліні знань (в першу чергу базової компоненти), а їх загальна кількість складає 20 завдань. Правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у **5 балів**. Оцінка успішності виконання студентом цього заходу здійснюється у формі кількісної оцінки (бал

успішності) та максимально складає **100 балів** Перехід від кількісної оцінки до якісної оцінки здійснюється за 4-х бальною системою відповідно до наступної шкали - **за правильну відповідь: на 18-20 тестів (90-100%) – «відмінно»; на 15-17 тестів (74-89%) – «добре»; на 12-14 тестів (60-73%) – «задовільно»; на менш ніж 12 тестів (<60%) – «незадовільно».**

Питання про допуск до семестрового іспиту розглядається тільки за умови, якщо студент виконав всі види обов'язкових завдань і набрав за модульною системою суму балів **не менше 50% за практичну частину** (15 бал.з практичної частини). В іншому випадку студент вважається таким, що не виконав навчального плану дисципліни і не допускається до іспиту.

Загальна кількісна оцінка, що отримує студент за підсумками вивчення навчальної дисципліни **«Історія України та української культури»** (загальний бал успішності) є **усередненою** між кількісною оцінкою поточних контролюючих заходів та кількісною оцінкою семестрового контролюючого заходу – іспиту. Якщо студент за підсумками іспиту отримав загальну кількісну оцінку менше 50% (від максимально можливої на екзамені), то загальний бал успішності має дорівнювати балу успішності на іспиті.

Шкала відповідності оцінок за національною системою та системою ЄКТАС

За шкалою ECTS	За національною системою		Бал успішності
	для іспиту	критерії	
A	5 (відмінно)	Відмінно – блискуча робота з незначними помилками	90–100
B	4 (добре)	Дуже добре – вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками	82–89,9
C	4 (добре)	Добре – загалом добра робота, але з помітними помилками	74–81,9
D	3 (задовільно)	Задовільно - пристойно, але із значними помилками	64–73,9
E	3 (задовільно)	Достатньо – задовольняє мінімальним вимогам	60–63,9
FX	2 (незадовільно)	Не прийнято – з можливістю перескладання	35–59,9
F	2 (незадовільно)	Не прийнято з обов'язковим повторним курсом	1–34,9

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

3.1 Модуль ЗМ-Л1. Історія українських земель та історія української культури від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

3.1.1. Повчання.

Основне завдання модуля:ЗМ-Л1 навчити студентів розрізняти місце дисципліни «Історія України та української культури» в системі вузівського навчання; задачі, цілі та функції Історії України та української культури; методи, принципи та сучасні концепції;слов'янську прабатьківщину;передумови виникнення, розквіту та занепаду Київської Русі;культуру Київської Русі;етапи історичного розвитку Галицько-Волинського князівства;снвні події зазначеного розділу;особливості культури Галицько-Волинського князівства;відмінність між литовським і польським захопленням українських земель;причини підписання трьох уній та їх наслідки;

передумови появи козацтва та створення козацької держави;розвиток культури в литовсько-польську добу.

Під час вивчення теми **№1 Витоки українського народу та його культури** необхідно розглянути наступні питання: Стадії розвитку первісного суспільства; формування людської спільності на території України в стародавні часи; досягнення і значення трипільської культури; причини тривалого заселення півдня України кочовиками та їх місце в історичному розвитку українських земель; причини виникнення, рівень розвитку та причини занепаду античних міст-держав у Північному Причорномор'ї; походження східних слов'ян; **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** первісний лад, первісна людини, первісне людське стадо, первісне суспільство, родова община, плем'я, неолітична революція, перший суспільний поділ праці, другий суспільний поділ праці, культура, трипільська культура, автохтонне населення, етногенез,колонізація,кіммерійці,скіфи, сармати, античні міста-держави. велике переселення народів,гуни, анти, слов'яни.

При вивченні теми №2. « Східнослов'янська держава Київська Русь»

необхідно розглянути наступні питання: Виникнення і становлення Давньоруської держави, основні етапи становлення, діяльність видатних князів,прийняття християнства, політичний та соціальний устрій, історичне значення Київської Русі.**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів :** Київська Русь,варяги, великий князь, віче, держава, дружина, панщина, бояри, смерди,закупи,холопи,феодали, данина, політика династичних шлюбів, «Руська правда»,національна символика, міжусобні війни, язичництво, християнство, політична роздробленість, Золота Орда

При вивченні теми №3. « Історія українських земель в другій половині XII ст. – першій половині XIVст. Галицько-Волинська держава» необхідно розглянути наступні питання: етапи історичного розвитку Галицько-Волинської держави; самостійний розвиток двох князівств; розвиток об'єднаної Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича; розвиток Галицько-Волинської держави за Данила Романовича; розвиток Галицько-Волинської держави за спадкоємців Данила Галицького; поступове політичне ослаблення держави; значення Галицько-Волинської держави в історії українського народу.**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** галицький князь Ярослав Осмомисл, політика династичних шлюбів, волинський князь Роман Мстиславович, Галицько-Волинська держава, князь Данило Романович, політика укладання союзів, розбудова нових міст, Магдебурзьке право, політичне ослаблення держави.

При вивченні теми № 4 « Культура Київської Русі та Галицько-Волинської держави» необхідно розглянути наступні питання: розкрити поняття культури, Історичні умови розвитку культури. Визначити релігію давніх слов'ян. Звернути увагу на слов'янську міфологію дохристиянського періоду. Роль християнства в розвитку освіти і літератури, архітектури, нові традиції в образотворчому мистецтві Київської Русі. Визначити особливості та характеристику культури Галицько-Волинської Русі.**Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів :** культура, релігія,світова релігія, язичництво,християнство, слов'янська писемність, літопис, билини, мозаїка, фреска, ікони, книжкова мініатюра

При вивченні теми № 5 «Поступове загарбання українських земель іноземними державами (40-і рр. XIV ст. - I пол. XVI ст.). Виникнення і розвиток українського козацтва. Українські землі у складі Речі Посполитої» слід звернути увагу на розгляд наступних питань: яким чином і чому відбувся поділ українських земель; яким було становище України у складі Великого князівства Литовського; як утворилася Річ Посполита і які наслідки для українських земель мав їх перехід під владу Польщі; як виникло українське козацтво і яку роль воно відіграло в українській історії; розгортання визвольного руху в Україні в кінці XIV - першій половині XVII століття. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Велике князівство Литовське, Річ Посполита, експансія, унія (Кревська, Люблінська, Брестська), уніатська церква (греко-католицька), братства, Литовські статuti, Магдебурзьке право, Тевтонський орден, українське козацтво, Дике Поле, магнати, шляхта, Запорізька січ, козацька республіка, гетьман, реєстрові козаки, паланка, курінь, чайка, клейноди, старшина

При вивченні теми №6 «Українська культура XIV-перша половина XVII ст.» Користуючись наведеною літературою, ознайомитись та звернути увагу на соціально-політичні та історичні обставини розвитку української культури цього періоду, усна народна творчість, звичаї та обряди українського народу. Розвиток освіти і наукових знань. Початок книгодрукування. Культурна діяльність П.Могили. Ідеї Ренесансу в Україні. Полемічна література. Літописання. Музика і театр.

Архітектура і образотворче мистецтво. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** народність, полемічна література, уніати, єзуїти, ренесанс, гуманізм, братства, ідеологія, колегіум, академія, перша українська друкарня, графіка

При вивченні теми № 7 «Національно-визвольна війна під проводом Б.Хмельницького. Відновлення державності українського народу. Московсько-перейславський договір слід звернути увагу на розгляд наступних питань: розгортання боротьби під керівництвом Б.Хмельницького, її цілі, завдання, рушійні сили, причини і етапи; Переяславсько-Московський договір і погіршення стосунків з Росією; **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Національно-визвольна війна, військо Запорозьке, Зборівський мир. Білоцерківський мир. Слобожанщина. Переяславська угода. Березневі статті. Хмельниччина. Гетьманщина. Спадкоємний гетьманат. Козацька старшина. Слобода.

При вивченні теми № 8. « Доба руїни. Гетьманування Івана Мазепи. Козацько-гетьманська держава (сер. XVII - кін. XVIII ст.) Українська культура (сер. XVII - XVIII ст.)» слід звернути увагу на розгляд наступних питань: зовнішня експансія і руїна українського суспільства; Гетьманщина як форма української державності. Україна за гетьманування І. Мазепи; Україна і Північна війна; ліквідація російським царизмом української автономії; українська політика Петра I; перша ліквідація гетьманства; останні гетьмани – Д.Апостол та К. Розумовський; остаточне скасування української державності; місія Василя Капніста; приєднання до Росії південних регіонів України і Криму; становище Правобережної України під владою Польщі; визвольна боротьба на чолі з С. Палієм; Гайдамацький Рух; рух опришків; поділи Речі Посполитої; уніфікація адміністративно-територіального поділу українських земель у складі Російської імперії; українська культура цього періоду. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Руїна. Малоросія. Коломацькі статті. Цар Петро I. Північна війна. «Мазепинець-зрадник». Карл XII. К. Гордієнко. І. Скоропадський. Полтавська битва. Конституція. Малоросійська колегія. Козацькі літописи. Бароко. Останні гетьмани. Скасування державності. Південні регіони України і Крим. С. Палій. Коліївщина. Гайдамаччина. Опришки. Поділи Польщі. Російська і Австрійська імперії. Уніфікація. Г. Сковорода.

3.1.2. Питання для самоперевірки

1. **Що є предметом, завданням дисципліни «Історія України».** [1. с.5-7]
2. **Що таке джерелознавство, основні типи історичних джерел.** [1. с.15-17]
3. **Коли, де виникло поселення первісних людей на території України.**[1. с.18-20]
4. **Характеристика стародавнього кам'яного віку первісної епохи.** [5. с.3-6]
5. **Середньокам'яна доба (мезоліт).** [5. с.6-7]
6. **Доба неоліту (новий кам'яний вік).** [5. с.7-8]
7. **Доба енеоліту (мідно-кам'яний вік). Трипільська культура.** [5. с.8-13]
8. **Бронзовий вік первісної епохи.** [5. с.16-17]
9. **Ранньозалізна доба.** [5. с.28-29]
10. **Кіммерійці, скіфи, таври, сармати.** [5. с.35-43,52]
11. **Античні міста-держави Північного Причорномор'я.** [5. с.47-49]
12. **Антський союз, характеристика.** [5. с.55-58]
13. **Характеристика слов'янських племен. Аналіз процесу виникнення протидержавних об'єднань східнослов'янських племен напередодні утворення держави Київська Русь.** [5. с.58-61]
14. **Характеристика східних слов'ян.** [5. с.61-64]
15. **Утворення Київської держави. Соціально-економічний і політичний лад Київської Русі. Найвидатніші князі Київської Русі, напрямки їх внутрішньої і зовнішньої політики.** [5. с.65-67]
16. **Володимир Великий – реформатор Київської Русі.** [5. с.68-69]
17. **Часи правління, основні напрямки внутрішньої і зовнішньої діяльності князя Ярослава Мудрого.** [5. с.69-71]
18. **Що таке релігія? Показати різницю між язичництвом і християнством. Культура Київської Русі.** [5. с.72-77]
19. **Історичне значення Київської Русі.** [1. с.77-79]
20. **Причини і процес роздробленості Київської Русі.** [2. с.3-5]
21. **Який вплив мала монголо-татарська навала на суспільно-політичний, соціально-економічний розвиток східнослов'янських земель.** [2. с.19-23]
22. **Поясніть походження назв «Русь», «Київська Русь».** [1. с.55-56]
23. **Поясніть походження назви «Україна».** [2. с.13-14]
24. **Періодизація історії Галицько-Волинського князівства.** [5. с.83-93]
25. **Яку роль відігравали князі Роман Мстиславич і Данило Романович в українській історії?** [5. с. 84-88], [6. с.39-42]
26. **Роль Галицько-Волинського князівства в історії українського державотворення.** [5.с.88-93, 96-98]
27. **Причини швидкого „захоплення” українських земель Великим Литовським князівством. Причетні до цього процесу литовські князі. Кревська унія.** [3. с. 4-9]
28. **Визначте причини виникнення і джерела формування українського козацтва?** [3. с.26-29]
29. **Що собою представляла Запорізька Січ? Ознаки козацької державності.** [3. с.31-40]
30. **Люблінська унія 1569р. і Берестейська церковна унія 1596р.** [3. с.45-51]
31. **Охарактеризуйте Петра Конашевича-Сагайдачного як гетьмана українського козацтва, патріота і суспільного діяча.** [5. с.127-129]
32. **Козацько-селянські повстання XV- першої пол. XVI ст. (К. Косинський, С. Наливайко). Причини поразок.** [5. с.117-119]
33. **Козацько-селянські повстання XV- першої пол. XVI ст. (М.Жмайло, Т.Федорович, І.Сулима, П.Гуня). Причини поразок.** [5. с.129-133]
34. **Визвольна війна 1648-1657рр. Передумови повстання. Богдан Хмельницький видатний полководець, дипломат, державний діяч, одна з найвеличніших постатей історії України.** [5. с.133-135]
35. **Розкрийте зміст соціально-економічного, національного і релігійного гніту в українських землях з боку Речі Посполитої.**[3. с.47-51]

36. Розвиток української культури в литовсько-польський період. [3. с.67-77]
37. Події першого року Національно-Визвольної війни. [4. с.135-139]
38. Державне будівництво. Білоцерківський мир. Жванецька мирна угода. [5. с.139-141]

3.2. Модуль ЗМ-Л2. Історія України та української культури ХІХ-поч. ХХІ ст.

3.2.1 Повчання.

Основне завдання модуля розкрити основні причини революційної кризи; суть столипінської реакції та реформи; розкрити причини української національної трагедії в ході Першої світової війни; розвиток української культури на початку ХХ століття, причини політичного протистояння; причини поразки національної революції; суть і значення НЕПу; наслідки індустріалізації та колективізації; суть «українського питання» в політиці гітлерівської Німеччини; антифашистську боротьбу підпілля та партизанів; внесок українського народу у розгром фашистської Німеччини, розвиток культури в роки Великої вітчизняної війни; особливості відбудови економіки в післявоєнний період; напрямки перетворень в західноукраїнських землях; суть «хрущовської» політики; причини застою та кризи радянського періоду; передумови розпаду СРСР; культурні процеси 50-80-х років; міст суспільно-політичного життя України в кінці 80-х – поч.90-х рр.; перші запроваджені документи про державний суверенітет України; Україна – незалежна держава.; розвиток культури в часи перебудови та становлення незалежної держави.

При вивченні теми №9: «Українські землі під владою Російської та Австрійської (з 1867 р. Австро-Угорської) імперій. Національно-культурне відродження» слід звернути увагу на розгляд наступних питань: яку політику щодо України здійснювали уряди Росії та Австро-Угорщини; що таке українське національне відродження і які причини його обумовили; як розгортався національно-визвольний рух в Україні і якими були його здобутки; особливості економічного і соціального розвитку України після ліквідації кріпосного права (в 1848 р. – в Австрійській імперії, 1861 р. – в Росії). **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Національне відродження. Києво-Могилянська академія, українське бароко, Кирило-Мефодіївське товариство, «Руська трійця», громадський рух, просвіта, народовці, москвофіли, хлопомани, «тарасівці», декабристський рух, політична партія, поступовці тощо.

При вивченні теми № 10 «Україна на початку ХХ ст. Перша світова війна» слід розглянути наступні питання: яким було становище України на початку ХХ ст.; як створювались і які саме були політичні партії; як проходили революційні події в Україні у 1905-1907 рр.; що таке столипінська реакція; в чому суть столипінської аграрної реформи і як вона проходила в Україні; які були плани і політика воюючих сторін щодо України; в чому проявилася національна трагедія українців у Першій світовій війні. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого опанування змісту наступних понять та термінів:** імперія, самодержавство, конституційна монархія, буржуазно-демократична революція, політичний блок – ТУП, Світова війна, Антанта, Четверний союз, реформи, колонія, українська буржуазія, земства, конфіскація, шовінізм.

При вивченні теми № 11. «Революційні події в Україні. Відродження і обстоювання державності українського народу (1917-1920 рр.).» доцільно розглянути наступні питання: основні події української революції; етапи формування української державності в ході революції; причини поразки та історичне значення боротьби українського народу за незалежність у 1917-1920 роках. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** національно-визвольна революція; Генеральний Секретаріат; Універсали Центральної Ради; автономія; компроміс; ультиматум; анархізм, більшовизм, білогвардійці; громадянська війна; інтервенція; націоналізація; Ризький мир; Брестський мир; Українська Народна Республіка (УНР); Гетьманат; тривладдя; державний переворот; Директорія. Західноукраїнська народна Республіка (ЗУНР); Акт злуки українських земель; політика воєнного комунізму; червоний терор.

При вивченні теми № 12 «Україна у міжвоєнний період (1921- 1939 рр.)

Основні тенденції культурного розвитку 20-30-х років ХХ ст.» доцільно розглянути наступні питання: у чому полягала сутність НЕПу і як він запроваджувався в Україні; коли і як відбулося утворення СРСР; що таке «українізація» та які її наслідки; причини та наслідки сталінської індустріалізації та колективізації; голодомор 1932-1933рр. сутність сталінського тоталітарного режиму в Україні; яким був стан українських земель у складі Польщі, Чехословаччини, Румунії; зміст національно-визвольного руху в західноукраїнських землях; за яких обставин була проголошена самостійність Закарпатської України. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять і термінів:** нова економічна політика (неп); п'ятирічки; колективізація; форсована індустріалізація; продрозкладка; розкуркулення; коренізація; українізація; голодомор; геноцид; державна ідеологія; культ особи; інтернування; інакомислення; репресії; "розстріляне відродження"; тоталітаризм; комунізм; соціалізм; інтегральний націоналізм; ліберальний націоналізм; націонал-комунізм; націонал-ухильництво; Організація українських націоналістів (ОУН).

При вивченні теми № 13 «Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої Вітчизняної» **Культура в роки Великої Вітчизняної війни** доцільно розглянути наступні питання: які територіальні зміни відбулися в Україні на початку Другої світової війни; події початкового етапу Великої Вітчизняної війни і причини стратегічних поразок Червоної Армії; риси німецького окупаційного режиму; особливості українського антифашистського руху Опору; як відбувалося звільнення України; який внесок зробив український народ у розгром фашистської Німеччини. **Культура в роки Великої Вітчизняної війни.** **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** радянсько-німецький альянс; Друга світова війна; нацизм; фашизм; радянська окупація; евакуація; окупаційний режим; мюнхенська змова; колабораціонізм; антигітлерівська коаліція; геополітичні інтереси; Пакт Молотова-Ріббентропа; Антикомінтернівський пакт; план «Барбаросса»; план «Ост»; Акт відновлення Української держави; партизанський рух; підпілля; «рейкова війна»; геноцид; Бабин Яр; оstarбайтери; рух опору; УПА; бандерівщина; Українська повстанська армія; депортація.

При вивченні теми № 14 «Роки посилення сталінського тоталітаризму (1945 -1953 рр.). «Хрущовська відлига» (1953-1964 рр.). доцільно розглянути наступні питання: коли і як завершилося формування території сучасної України; особливості відбудови економіки в післявоєнний період; напрямки перетворень, які здійснювала в Західній Україні радянська влада та рух опору проти неї західних українців; проблеми розвитку народного господарства України в середині 50-х на 60-х рр.; характер суспільно-політичного життя; причини зародження та етапи дисидентського руху; **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** десталінізація, операція «Вісла», хрущовська «відлига», командна економіка, адміністративно-командна система, консерватизм, космополітизм, лібералізація, шестидесятники.

При вивченні теми № 15 «Період застою і кризи радянського суспільства (1964 – 1985 рр.). Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні (1985 – 1991 рр.) **Культурні процеси 60-80-х років»** доцільно розглянути наступні питання: проблеми розвитку народного господарства України в середині 60-х - 80-х рр.; характер суспільно-політичного життя, процеси перебудови в радянському суспільстві; зміст суспільно-політичного життя України в кінці 80-х – початок 90-х рр.; передумови проголошення державної незалежності України; причини розпаду СРСР та передумови створення СНД.) **Культурні процеси 60-80-х років»**

Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів: застійні явища в економіці, політико-ідеологічна криза, мілітаризація економіки, «холодна війна», дисидентський рух, права людини, правозахисний рух, науково-технічний прогрес, революція «згори», корупція, політичний плюралізм, перебудова, гласність, чорнобильська катастрофа, Декларація про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, референдум, президент, інтеграція.

При вивченні теми № 16 «Україна – незалежна держава» доцільно розглянути наступні питання: складові державного будівництва в Україні; суспільно-політичні рухи в умовах становлення незалежності; труднощі національно-культурного відродження; процеси, які

характеризують релігійне життя в Україні; принципи міжнаціональних відносин в Україні; стан розвитку української економіки в роки незалежності. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** автокефальна церква, багатопартійність, виборчий процес, глобальні проблеми, державна символіка, державний суверенітет, діаспора, еміграція, демонополізація, інфляція, консенсус, конституційний процес, лібералізація економіки, маргінальність, народовладдя, опозиція, підприємництво, політична система, олігархічність влади, політичний лідер, приватизація, ринкова економіка, ВВП, інфляція, корупція, соборна держава, державний суверенітет, соціальна диференціація, соціальна стратифікація, сепаратизм, унітарна держава, громадянське суспільство, демократія, політична криза, правова держава, реформа, референдум.

При вивченні теми № 17 « Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави» Користуючись наведеною літературою, ознайомитись та звернути увагу на соціально-політичні та історичні обставини розвитку української культури цього періоду, охарактеризувати та розглянути розвиток української культури в роки перебудови та державної незалежності України. **Вивчення зазначеного матеріалу потребує чіткого засвоєння змісту наступних понять та термінів:** Державна мова, модернізація національної освіти, Болонський процес, духовна свобода, менталітет, міжнародна асоціація українців, плюралізм, соціокультурна ситуація, толерантність,

3.2.2. Питання для самоперевірки

1. **Україна у роки Першої світової війни. Українські січові стрільці.** [5. с.229-234]
2. **Лютнева буржуазна революція в Петрограді. Революційні події в Україні. Утворення Української Центральної Ради (ЦР).** [5. с.234-236]
3. Проблема державності України та ставлення до неї різних політичних сил. I та II Універсали Центральної ради. [5. с.236-238]
4. **Жовтнева революція в Петрограді та ставлення до неї Центральної Ради. III Універсал. Проголошення УНР.** [5. с.238-242]
5. Проголошення радянської влади в Україні. Загострення відносин між більшовицькою владою і Центральною радою. [5. с.242-243]
6. **IV Універсал ЦР. Проголошення самостійності України. Брестський мир. Окупація України німецькими та австрійськими військами.** [5. с.241-243],
7. Гетьманщина. Внутрішня і зовнішня політика Павла Скоропадського. [5. с.244-248],
8. **Західноукраїнські землі 1918-1919 рр. Проголошення ЗУНР. Спроба об'єднати УНР і ЗУНР. Директорія. Протиборство політичних сил в Україні. Громадянська війна та її наслідки.** [5. с.248-265]
9. Утворення СРСР, УРСР в складі СРСР. [5. с.266-272]
10. **Українізація. Українське національне відродження в 20-х рр.** [5. с.272-276]
11. **Нова економічна політика (НЕП). Відбудова н/г. Україна і НЕП.** [5. с.268-269],
12. Індустріалізація в Україні. Проблеми і здобутки. [5. с.279-281]
13. Становлення тоталітарного режиму в СРСР. Сталінський терор в Україні та його наслідки. Суцільна колективізація і засоби її проведення. Основні наслідки для України. Голодомор 1932-1933 рр. [5. с.281-286]
14. Західноукраїнські землі в складі Польщі, Румунії, Чехословаччини в 20-30-ті роки. [5. с.290-305]
15. **Причини, характер Другої світової війни. Радянсько-німецький пакт про ненапад. Возз'єднання Західноукраїнських земель у складі УРСР.** [4. с.306-31]
16. Окупаційний режим. Розгортання антифашистського руху опору в Україні. [5. с.321-334]
17. **Визволення України. Перемога над фашистською Німеччиною. Наслідки та уроки Другої світової війни для України. Геополітичні наслідки Другої світової війни.** [5. с.334-340]
18. Післявоєнна відбудова і подальший розвиток України в 1945 - середина 50-х років. 5. с.341-349]

19. **Соціально-економічні і політичні процеси в республіці в II пол.50-х рр. – I пол.60-х рр. Діяльність М.С. Хрущова.** [5. с.349-356]
20. УРСР у II пол.60-х - середина 80-х рр. Період «застою» (20 років). [5. с.357-376]
21. Українська Гельсінська група. [5. с.377-380]
22. «Перебудова» і Україна. Причини, суть, наслідки. [5. с.380-385]
23. **Утворення незалежності України. Конституція 1996 року.** [5. с.386-395]
24. Соціально-економічний розвиток України як держави. [5. с.395-402]
25. Основні напрямки зовнішньої політики сучасної України. [5. с.403-434]
26. **Україна – крок у XXI століття.** [5. с.434-459]

3.3. Модуль ЗМ-П1. Історія українських земель та історія української культури від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

3.3.1. Повчання

Основне завдання модуля – пояснити ключові поняття та терміни зазначеного періоду; розрізнати методи, принципи та функції дисципліни; виділяти історичні коріння української нації та джерела формування державності в українських землях. проаналізувати причини поступового загарбання українських земель; визначити ознаки козацької державності.

Під час підготовки до семінарського заняття №2 «Східнослов'янська держава Київська Русь» увага студентів має бути зосереджена, щоб охарактеризувати виникнення, розвиток Київської Русі; знати значення прийняття християнства, розкрити причини занепаду держави, історичне значення Київської Русі; пояснити походження назви Русь, Україна, національної символіки.

Під час підготовки до семінарського заняття №4 **Культура Київської Русі та культура Галицько-Волинської держави** увага студентів має бути зосереджена, щоб охарактеризувати релігійні вірування давніх слов'ян; розкрити роль християнства в формуванні культури Київської Русі; описати найважливіші здобутки давньоруської культури в галузі літератури, архітектури, образотворчого мистецтва; показати провідні жанри образотворчого мистецтва; проаналізувати напрямки розвитку культури в Галицько-Волинській державі.

Під час підготовки до семінарського заняття №7 **Визвольна війна українського народу 1648-1657 рр.** увага студентів має бути зосереджена на усвідомленні сутності національно-визвольної війни 1648-1654 рр.; визначити періодизацію національно-визвольної війни; показати значення підписання Московсько-Переяславського договору для подальшої долі українського народу; охарактеризувати устрій та розвиток козацько-гетьманської держави; з'ясувати причини, які обумовили втрату Україною своєї незалежності; показати значення діяльності видатних українських діячів Б.Хмельницького, П. Дорошенка та ін.; пояснити суть політики Росії та Речі Посполитої щодо українських земель.

3.4. Модуль ЗМ- П2. Історія України та української культури XIX-поч. XXI ст.

3.4.1. Повчання

Основне завдання модуля – розкрити загальнонародний та визвольний характер війни; дати аналіз причин втрати Україною своєї державності; проаналізувати становище українських земель після їх поділу; виділити національне відродження України як основну рису української історії XIX ст.; розкрити причини української національної трагедії в ході Першої світової війни; пояснити політику тривладдя; осмислити політику протистояння двох політичних сил; пояснити причини нового перерозподілу українських земель; охарактеризувати фашистський режим встановлений в окупованій Україні; пояснити особливості українського антифашистського руху Опору; показати завершення формування території сучасної України; пояснити проблеми розвитку народного господарства України в сер. 50-х рр.; висвітлити еволюцію політичної системи радянського суспільства; назвати причини зародження та етапи дисидентського руху; вникнути в суть процесів перебудови в радянському суспільстві; показати передумови проголошення державної

незалежності України; осмислити зміст перших державотворчих документів; пояснити деякі невдалі кроки на шляху розбудови держави; орієнтуватися в суспільно-політичному житті України на сучасному етапі.

Під час підготовки до семінарського заняття №9. **Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій в XIX ст.** увага студентів має бути зосереджена на усвідомленні політики урядів Росії та Австро-Угорщини щодо України; проаналізувати особливості економічного і соціального розвитку України після ліквідації кріпосного права (в 1848 р. – в Австрійській імперії, 1861 р. – в Росії); пояснити, що таке українське національне відродження і які причини його обумовили; усвідомити значення національної інтелігенції, її культурницьку діяльність; розкрити етапи громадського руху; показати здобутки національно-культурного відродження.

Під час підготовки до семінарського заняття № 11. **Відродження, обстоювання державності українського народу (1917-1920рр.)** увага студентів має бути зосереджена на визначенні передумов, причин, завдань, характеру, основних подій Української революції (1917-початок 1918р.); назвати термін існування, головну мету, керівництво, основні напрями політичної програми УЦР; назвати найважливіші документи періоду Української революції; визначити перші спроби радянзації України; охарактеризувати внутрішню та зовнішню політику держави гетьмана Павла Скоропадського; розкрити основні напрями політики Директорії УНР, ЗУНР ;

Під час підготовки до семінарського заняття № 13. **Україна в роки Другої світової війни та її складової частини – Великої вітчизняної війни** увага студентів має бути зосереджена, щоб охарактеризувати радянсько-німецькі договори 1939р. і західноукраїнські землі; охарактеризувати «визвольний похід» Червоної армії в Західну Україну; охарактеризувати радянсько-німецькі договори 1939р. і західноукраїнські землі; охарактеризувати «визвольний похід» Червоної армії в Західну Україну, охарактеризувати окупацію України військами Німеччини та її союзників охарактеризувати рух опору в Україні (1941-1942); розкрити основні підсумки й уроки Другої світової війни.

Під час підготовки до семінарського заняття № 15. **Період застою і кризи радянського суспільства(1964-1985рр.)Часи перебудови та активізації суспільно-політичного життя в Україні(1985-1991 рр.)** увага студентів має бути зосереджена, щоб охарактеризувати політико-ідеологічну кризу радянського ладу в УРСР; визначити етносоціальні процеси в Україні(1965-1985); охарактеризувати дисидентський рух в Україні, діяльність Української Гельсінської Спілки; розкрити заходи «перебудови, щодо подолання кризи в економіці; пояснити соціально-політичні засади українського «шістдесятництва»; охарактеризувати досягнення української радянської науки і техніки.

Під час підготовки до семінарського заняття № 16. **Україна – незалежна держава. Поступ у XXI ст.** увага студентів має бути зосереджена, щоб охарактеризувати основні державотворчі процеси в Україні; визначити політичне життя в Україні в умовах незалежності; назвати основні соціально-економічні, політичні, культурно-релігійні проблеми. визначити значення багатопартійності в Україні в умовах незалежності; назвати основні напрями зовнішньої політики України.

Під час підготовки до семінарського заняття № 17. **Культура в часи перебудови та становлення незалежної держави.** увага студентів має бути зосереджена, щоб визначити основні етапи в історії новітньої української культури; охарактеризувати досягнення архітектури і будівництва у відродженні України; визначити шляхи відновлення і розвитку системи освіти в XXI ст.; охарактеризувати здобутки української літератури і мистецтва перших десятиліть XXI ст.; назвати досягнення української науки і техніки; визначити культурні процеси сучасності.

3.5. Вказівки з підготовки індивідуального завдання.

3.5.1 Повчання

Для дисципліни «Історія України та української культури» передбачено виконання ІЗ у вигляді реферата за індивідуальною темою.

Реферат має складатися із вступної частини, викладення змісту навчального питання, що розглядається, стислих висновків та списку використаної літератури.

Теми:

1. Витоки української культури. Культура дохристиянської Русі;[1,с.12-23]
- 2.Князь Святослав – видатний полководець Київської Русі;[2,с.21-35]
- 3.Історичний портрет Володимира Великого та князя Ярослава Мудрого; [3,с.15-34]
- 4.Запровадження християнства як державної релігії;[5,с.32-54]
- 5.Вплив християнства на культуру Київської Русі;[1,с.25-46]
- 6.Розвиток освіти і літератури в Київській Русі;[1,с.35-56]
- 7.Архитектура і образотворче мистецтва в Київській Русі;[1,с.54-76]
- 8.Зародження та етапи формування Галицького князівства;[3,с.34-76]
- 9.Роман Мстиславович – засновник Галицько-Волинської держави;[4,с.48-79]
- 10.Князь Данило Романович Галицький;[4,с.67-89]
11. Культура Галицько-Волинського князівства;[1,с.54-67]
- 12.Розвиток української культури в 14-17 ст;[1,с.58-79]
- 13.Усна народна творчість;[1,с.61-83]
- 14.Звичаї та обряди українського народу;[1,с.79-90]
- 15.Селянські виступи в XV- початок XVI століттях;[4,с.145-189]
- 16.Братства та їх роль у суспільно-політичному житті України;[3,с.126-148]
- 17.Оцінки Берестецької церковної унії (1596р.) в історичній літературі;[4,с.148-190]
- 18.Полемічні та історичні твори другої половини XVI - початку XVII століть;[5,с.189-209]
- 19.Виникнення і поширення назви «Україна»;[3,с.146-187]
- 20.Походження назв і першопричини виникнення козацтва в Україні;[4,с.137-189]
- 21.Дмитро Байда-Вишневецький: правда і народна ідеалізація;[5,с.176-198]
- 22.Запорізька Січ – центр визвольних змагань українського народу;[3,с.203-245]
- 23.П. Конашевич-Сагайдачний – гетьман українського козацтва;[2,с.276-298]
- 24.Запорозька Січ – відродження державної незалежності України;[3,с.276-290]
- 25.Культура козацтва;[4,с.280-309]
- 26.Б.Хмельницький – видатний державний діяч і полководець;[3,с.256-298]
- 27.Березневі статті 1654 року та їх оцінка в історичній літературі;[4,с.287-291]
- 28.Поділ України на Правобережну і Лівобережну. Велика Руїна;[4,с.289-308]
- 29.Іван Мазепа. Оцінювання його діяльності в історичній літературі;[4,с.304-345]
30. Розвиток освіти,наукових знань,книгодрукування в 17-18ст.;[4,с.307-345]
- 31.Культурна діяльність Петра Могили;[5,с.389-399]
- 32.Література та мистецтво України 17 ст.;[1,с.113-132]
- 33.Архітектура українського бароко;[1,с.113-132]
- 34.Політика Російського уряду стосовно України на початку XVIII століття;[1,с.213-234]
- 35.Іван Сірко – політичний діяч, полководець, народний герой України;[4,с.267-279]
- 36.Культура України другої половини XVIII століття;[2,с.245-289]
- 37.Г.С.Сковорода – видатний український поет, філософ і просвітитель;[4,с.245-290]
- 38.Український портретний живопис кінця 18-19 ст.:творчість Д.Левицького,В.Боровиковського,В.Тропініна;[5,с.239-315]
- 39.Відновлення гетьманщини. Гетьман Кирило Розумовський;[4,с.265-279]
- 40.Народні повстання на Правобережжі. Гайдамацький рух. Коліївщина 1768 року. [3,с.259-305]
- 41.Роль І Котляревського в становленні нової української літератури і народної мови;[3,с.357-378]
- 42.Народницький період національно-культурного відродження 19 ст.;[3,с.345-387]

43. Кирило-Мефодіївське братство; [5, с. 389-398]
44. Становлення української нації; [3, с. 398-409]
45. Здійснення реформ 60-70-х років XIX ст. в Україні; [5, с. 357-389]
46. Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні 60-90-х років XIX ст. М. Драгоманов; [4, с. 345-376]
47. Тарас Шевченко та його роль в українському національному відродженні; [3, с. 409-431]
48. Роль І. Франка в українській культурі; [1, с. 136-145]
49. Роль Л. Українки в українській культурі; [1, с. 136-145]
50. Грушевський М. С. видатний вчений, політичний діяч, перший президент України; [5, с. 341-376]
51. Винниченко В. К. – видатний український письменник, публіцист і політик; [3, с. 356-389]
52. Аграрна і національно-культурна політика гетьмана П. Скоропадського; [4, с. 336-389]
53. Нестор Махно – проти всіх режимів; [3, с. 389-408]
54. Історичний портрет С. В. Петлюри; [2, с. 346-390]
55. Причини поразки, значення і основні уроки Української національно-демократичної революції 1917-1920 років; [2, с. 391-408]
56. Західноукраїнські землі в умовах польського панування; [2, с. 410-421]
57. Неп – сутність, значення; [4, с. 401-434]
58. Сталінський терор та його трагічні наслідки для України; [4, с. 234-298]
59. Голодомор 1932-1933 років в Україні: причини та наслідки; [5, с. 348-389]
60. Боротьба ідейних та художньо-естетичних напрямів в літературі на початку 20 ст.; [4, с. 378-398]
61. Творчість Миколи Хвильового; [4, с. 345-398]
62. Розстріляне відродження; [4, с. 401-421]
63. Створення та діяльність УПА (Української повстанської армії); [5, с. 456-490]
64. Створення ОУН. Інтегральний націоналізм; [3, с. 258-298]
65. Героїчна оборона Києва, Одеси, Севастополя в роки Великої вітчизняної війни; [4, с. 278-309]
66. Трудовий героїзм українського народу; [5, с. 398-409]
67. Наслідки Другої світової війни для України; [4, с. 390-410]
68. Культура в роки Великої вітчизняної війни; [1, с. 124-141]
69. Спроби лібералізації суспільно-політичного життя України в II пол. 50-х – I пол. 60-х років. Шістдесятники; [2, с. 358-409]
70. Дисидентський рух в Україні; [3, с. 409-435]
71. Перебудовчі процеси в Україні; [4, с. 408-439]
72. Чорнобильська катастрофа та її наслідки; [5, с. 489-497]
73. Україна в умовах незалежності: здобутки і проблеми; [4, с. 456-487]
74. Відродження та перспективи розвитку української культури доби утворення незалежної держави; [3, с. 379-409]
75. Роль української мови в процесі розбудови незалежної держави; [5, с. 465-489]
76. Україна на міжнародній арені: основні вектори зовнішньої політики; [3, с. 237-290]
77. Українська діаспора та Україна; [4, с. 345-387]
78. Національно-культурне відродження в Україні на сучасному етапі. [2, с. 256-298]

При оформленні індивідуального завдання (реферат) слід дотримуватися певних вимог. Текст набирається в редакторі Microsoft Word. Формат сторінки – А4. Поля: ліве – 15 мм, всі інші – 20 мм. Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – 14 pt. Інтервал – 1,5. Вирівнювання тексту – по ширині. Обсяг роботи – 6-7 сторінок. В кінці роботи ставиться особистий підпис студента.

Індивідуальне завдання оцінюється за критеріями повноти висвітлення теми, вміння підбору і опрацювання літератури та реферування матеріалу.

4. ПИТАННЯ ДО ЗАХОДІВ ПОТОЧНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Тестові завдання до тестування у модулі ЗМ-П1.

Семінарське заняття № 1.

1. Часові рамки існування трипільської культури:

[5,с.8-13]

2. Які племена засвоїли технологію виробництва заліза з болотяної руди:

[5,с.35-43,52],[3,с.8-10]

3. Назва археологічної культури, з якої ототожнюють антський племінний союз: [5,с.55-58]

4. Яка територія, на думку більшості вчених, є батьківщиною слов'ян: [5,с.58-61], [5,с.11-13]

5. Людина з'явилася на території України: [5,с.35-43,52],[4,с.8-10]

6. Галузь історичної науки, що вивчає речові (матеріальні) пам'ятки та реконструює з нами давню історію людства: [1,с.5-7]

7. «Звериний стиль» у мистецтві створили племена : [1,с.18 - 20]

8. Які найголовніші причини грецької колонізації Північного Причорномор'я: [5,с.47-49]

Семінарське заняття № 2.

1. Доповніть необхідне ім'я:

Християнство в Київській Русі офіційно запроваджено князем:

[5,с.68-69], [4,с.20-23]

2. Позначте, історичний документ, у якому вперше вживається термін «Україна»:

[2,с.13-14], [3,с.34-35]

3. Завдяки якій релігії Київській Русі вдалось пізнати античну спадщину?

[5,с.72-77], [3,с.27-30]

4. Коли вперше згадується назва «Україна» і що вона означала: [5,с.65-67], [4,с.15-19]

5. Які століття стали періодом найвищого розвитку Київської Русі? [5,с.24-26]

6. . Виберіть правильну дату остаточного хрещення Київської Русі: [5,с.68-69], [3,с.20-23]

7. Хто з князів Київської Русі впровадив політику династичних шлюбів:

[5,с.68-69], [4,с.20-23]

8. Київська Русь створювалась:

[5,с.65-67], [3,с.15-19]

9. У Східній Європі в IX-X ст.ст. сформувалась ранньофеодальна слов'янська держава:

[5,с.65-67], [4,с.15-19]

10. За правління якого князя Київська Русь досягла найбільшої могутності :

[5,с.69-71], [2,с.24-26]

Семінарське заняття №3

1. Коли утворилося Галицько-Волинське князівство:

[5,с.83-93], [3,с.37-39]

2. До якого часу належить перша письмова згадка про м.Львів:

[5,с. 84-88], [4,с.39-42]

3. Вперше згадується назва «Україна» у літописах:

[2,с.13-14]

4. Найвизначнішою літературною пам'яткою Галицько-Волинської Русі є: [3,с.34-35]

5. Позначте ім'я князя, що став засновником Галицько-Волинської держави:

[5,с. 84-88], [4,с.39-42]

6. Коли Київ був узятий монгольськими військами:

[2,с.19-23], [5,с.42-44]

7. Позначте назву міста , поблизу якого князь Данило Галицький розгромив війська німецьких лицарів-хрестоносців:

[5,с. 84-88], [3,с.39-42]

8. Скільки років після занепаду Київської Русі Галицько-Волинське князівство було опорою української державності: [5,с.88-93, 96-98], [2,с.47-48]
9. Про яке місто Галицько-Волинського князівства так говорив Данило Галицький: «Тут моя влада сильніше, тут немає переказів, тут спокій і безпека»: [5,с.39-42]

Семінарське заняття №4

1. Перлина давньоруської художньої літератури, створена наприкінці XII ст. в Київській Русі – це: [4,с.27-30]
2. Оригінальний історико-літературний жанр давньоруської літератури - це ... [5,с.72-77], [4,с.27-30]
3. Який перший кам'яний християнський храм було споруджено в Київській Русі? [5,с.72-77], [3,с.27-30]
4. Назвіть найдавнішу пам'ятку давньоруської писемності: [5,с.69-71]
5. Доповніть вірну відповідь: Зроблені від руки малюнки, багатobarвні ілюстрації, що їх виконували клейовими й іншими фарбами в рукописних книгах : [3,с.24-26]
6. Хто був засновником першої в Київській Русі бібліотеки: [5,с.69-71]
7. Який жанр живопису був найбільше поширений в Київській Русі після прийняття християнства: [3,с.24-26]
8. Цінною пам'яткою староукраїнського письменства є: [4,с.25-26]
9. Передбачуваний автор Галицько-Волинського літопису: [5,с.69-78]
10. Автором-укладачем літопису Київської Русі «Повість минулих літ» був: [5,с.38-41]

Семінарське заняття №5

1. Входження українських земель до складу Великого князівства Литовського стало результатом: [3,с.4-9], [5,с.48-54]
2. Позначте країну, під владою якої на початку XVI ст. були Галичина, Холмщина і Західне Поділля: [3,с. 4-9], [5,с.48-54]
3. Основний зміст Брестської унії 1596 р.: [3,с.45-51], [4,с.55-58,с.101]
4. Позначте твердження, яке розкриває основний зміст Берестейської унії 1596 року: [3,с.45-51], [5,с.55-58,с.101]
5. Позначте ватажка козацько-селянського руху в Україні наприкінці XVI – на початку XVII ст., ім'я якого прославив Т. Г. Шевченко у поемах «Тарасова ніч», «Гайдамаки»: [5,с.129-133]
6. Вступ до Запорозького товариства починався з питання: [3,с.26-29], [4,с.58-63, с.112-113]
7. Визначте вірну відповідь: Акт, який знаменував утворення державного союзу Польщі та Литви в 1385р. має назву: [3,с. 4-9], [4,с.48-74]
8. Утворення Речі Посполитої (1569 році) для українського народу: [5,с.41-54]
9. Позначте причину, яка спонукала Велике князівство Литовське укласти Люблінську унію з Польським королівством: [3,с. 4-9], [4,с.48-66]
10. Як називали церкву, що утворилася в результаті Берестейської унії? [2,с.55-58,с.101]

Семінарське заняття №6

1. Доповніть необхідне слово:
Відсутність урочистої зверхності та помпезності характеризує барокову архітектуру... [3. с.67-77], [2. с.71-73]
2. Визначте вірну відповідь: Хто був першим автором вітчизняної друкованої книги? [3,с.67-77], [5,с.71-73]

3. Своєрідне явище української народної культури, видатне мистецьке досягнення запорізького козацтва – це... [3,с.67-77], [5,с.71-73]
4. Доповніть вірну відповідь: Перша в Україні вища школа – це... [3,с.67-77], [4,с.71-73]
5. Визначте вірну дату: Києво-Могилянську академію було засновано у:[3,с.67-77], [5,с.71-73]
6. Доповніть вірну відповідь: Впливим чинником культурного процесу в Україні ХІУ – ХУ ст.була ... [3,с.67-77], [4,с.71-73]
7. Визначте вірне ім'я: Хто з українських композиторів був вихованцем Києво-Могилянської академії? [3,с.67-77]
- [2,с.71-73]. 8. У якому місті при православному церковному братстві була відкрита перша братська школа? [5,с.71-73].
9. Хто був засновником першої в Україні греко-слов'яно-латинської вищої школи:[3,с.67-77],
10. Дайте вірну відповідь: Хто був перший друкар на Україні? [3,с.67-77], [5,с.71-73]

Семинарське заняття №7.

1. Перша писемна згадка про українських козаків припадає на: [3,с.26-29], [4,с.58-63]
2. Оригінальним жанром української народної творчості періоду козаччини були: [3,с.26-29], [5,с.58-63, с.112-113]
3. Видатний російський художник, автор картини «Запорожці пишуть листа турецькому султану»: [3,с.31-40],[4,с.18-43]
4. Правильна назва козацького човна: [3,с.21-41],[5,с.58-63]
5. Основа причина виникнення українського козацтва: [3,с.31-40],[4,с.51-83] .[3,с.47-51]
6. Географічні назви Базавлук, Микитин Ріг, Чортомлин, Олешки пов'язані з: [5,с.117-119], [4,с.64-66]
7. Назва основних статей Переяславсько-Московської угоди 1654 р.: [5,с.141-144], [3,с.137-140]

8. Початок української державності у вигляді козацької демократичної християнської республіки поклав: [5,с.58-63]
9. Клейноди це: (4,с.81-93)
10. Назвіть гетьманську резиденцію(столицю) на Україні в часи Б.Хмельницького: [5,с.133-135] , [3,с.125-132,с.140]

Семинарське заняття №8.

1. Генеральний писар козацького війська, найближчий помічник І. Мазепи: [4,с.125-132,с.140]
2. Що собою представляли братства?: [3,с.67-77], [4,с.71-73]
3. Пакти та Конституція прав та вольностей Запорозького війська П. Орлика, де и коли були написані: [5,с.161-163], [4,с.156-157]
4. Визначте вірну відповідь: Хто є автором перших творів полемічної літератури — «Ключ царства небесного» та «Календар римський новий»? [5,с. 173-184], [4,с.160-162,с.171-174]
5. Доповніть вірну відповідь: Перша в Україні вища школа – це... [5,с.203-228], [3,с.2015,224,228-231,250-251]
6. Доповніть вірне ім'я: У 1632 р. Київську колегію заснував видатний український церковний та політичний діяч.... [5,с.203-228], [4,с.2015,224,228-231,250-251]
7. Визначте вірну дату: «Козацьке братство» розквітає в : [4,с.135-139], [5,с.129-131]
8. Основний зміст Андрусівської угоди (1667 р.) між Московською державою і Польщею: [5,с.170-173], [3,с.205-208]
9. Хто зробив найбільший внесок у ХVІІІ ст. у розвиток української філософської думки: [5, с.173-184], [4,с.160-162,с.171-174]

10. Друга золота доба українського мистецтва: [5,с.156-161], [3,с.153-155]

Семинарське заняття №9.

1. Що таке магістрат : [5,с.185-203], [4,С.170-171]
2. Видатний український композитор світового рівня, автор опер «Наталка-Полтавка», «Тарас-Бульба», «Різдвяна ніч» [5,с.203-228], [3,с.215,224,228-231,250-251]
3. Українську літературу періоду національно-культурного відродження започаткував: [2,с.145-118], [4,с.115,274,138-139,120-131]
4. Панщина – це : [4,с.203-228]
5. Хто написав твір «Чорна Рада»? [5,с.15,294,128-131,152-161]
6. Позначте засновників громадсько-культурного об'єднання «Руська трійця»: [3,с.345,374,328-331,367-378]
7. Видатний український письменник, філософ, громадський та культурний діяч, найбільший поет в українській літературі другої половини ХІХ століття, автор збірки «З вершин і низин» : [5,с.143-218],
8. Відомий український поет і драматург періоду національно-культурного відродження, автор п'єс «Наталка-Полтавка», «Москаль-чарівник»: [3,с.323-348], [2,с.345,184,148-171,156-167]
9. З іменами яких діячів пов'язано створення національного гімну « Ще не вмерла Україна»: [4,с.203-228], [1,с.458-461,378-398]
10. Позначте найсуттєвіший чинник формування національної свідомості: [3,с.278-296], [4,с.298-341,278-291]

Семинарське заняття №10

1. Позначте назву першої партії, яка виникла на підросійській Україні: [2,с.170-171]
2. Позначте назву міста, у якому в 1905 р. Петро Шмідт очолив повстання: [5,с.229-234], [3,с.266-270]
3. Товариство українських поступовців було створено: [3,с.209-244], [4,с.236-280]
4. Автором брошури «Самостійна Україна» був: [4,с.369-379]
5. Столипінська аграрна реформа (1906-1911 р.р.) : [5,с.229-234]
6. Позначте наслідки столипінської аграрної реформи: [4,с.266-270]
7. Суть трагедії українського народу в роки Першої світової війни: [5,с.229-234],[3,с.266-278]
8. Вкажіть правильні твердження про плани воюючих сторін щодо України в першій світовій війні (серпень 1914 – листопад 1918 р.): [2,с.129-134], [4,с.166-170]
9. Доповніть вірну відповідь:
В художній культурі України в ХХ ст. панували стилі. [5,с.252-276], [4,с.332-352]

Семинарське заняття №11

1. Які органи влади утворилися в Україні після перемоги Лютневої революції (1917 р.): [3,с.224-236], [2,с.287-302]
2. Із запропонованих текстів виберіть той, який за своїм змістом відповідає ІІІ Універсалу УЦР: [5,с.238-242], [4,с.306-308]
3. Який з чотирьох Універсалів УЦР проголосив Україну незалежною, вільною, самостійною, суверенною державою: [5,с.221-243], [4,с.208-302]
4. Ядром уряду Павла Скоропадського були: [4,с.213-216]
5. В опозиції до гетьманату П.Скоропадського були: [5,с.244-248],[4,с.313-314]
6. Директорія УНР утворилась: [5,с.248-265], [3,с.325-328]

7. В якій сфері діяльності урядом гетьмана П. Скоропадського досягнуто найбільших успіхів?: [5,с.244-248], [3,с.213-214]

8. Який з Універсалів проголосив Українську Народну Республіку (УНР) : [3,с.238-242]

9. Умова Брестського мирного договору УНР з державами німецько-австрійського блоку: [5. с.231-243]

10. Позначте, коли була утворена Українська Центральна Рада: [5,с.234-236], [4,с.287-302]

Семінарське заняття №12

1. Суть кризових явищ у сільськогосподарському виробництві, пов'язаних з насильницькою колективізацією: [5,с.168-169], [4,с.232-233]

2. Пакт «Молотова-Ріббентропа» було підписано: [4,с.106-115], [3,с.180-184]

3. Відповідно до таємного протоколу (додатку до пакту) межа сфер інтересів Німеччини і СРСР проходила приблизно по лінії рік: [4,с.306-315], [3,с.180-184]

4. Позначте подію, яка збіглася в часі з добою Директорії УНР: [4,с.106-115], [5,с.380-384]

5. Позначте дату X з'їзду РКП(б), який прийняв рішення про запровадження НЕПу: [5,с.268-269], [4,с.132-133]

6. Суть політики «українізації» в галузі культури та мови сер. 20-х років XX ст. [5,с.172-176],

7. Виберіть одну з ознак Нової економічної політики (НЕП, 1921 р.): [5,с.268-269]

8. Позначте назву більшовитської України у 1919 р. [5,с.238-242], [3,с.306-308]

9. Коли утворився СРСР: [5,с.166-172], [4,с.329-332]

10. Радянська модернізація України тривала: [3,с.279-281], [4,с.354-358]

Семінарське заняття №13

1. В результаті успішного проведення в 1944 р. радянськими військами Корсунь-Шевченківської наступальної операції створено сприятливі умови для: [5,с.334-340]

2. Видатним представником радянського партизанського руху в роки Великої Вітчизняної війни був: [5,с.221-234], [4,с.389-395]

3. Яка подія Великої вітчизняної війни відбулась упродовж 1944 р. на території України?: [5,с.334-340], [3,с.396-400]

4. Якими були плани фашистської Німеччини щодо України: [5,с.321-334], [4,с.389-395]

5. Німецька агресія проти Польщі розпочалася : [4,с.306-315], [3,с.380-384]

6. Проект онімечення та колонізації України на перспективу був розроблений [4,с.306-315], [3,с.340-3854]

7. Позначте, коли відбулася битва за Дніпро : [4,с.396-400]

8. Виберіть твердження, яке найповніше розкриває причини поразки радянських військ у 1941 р.: [3,с.321-334]

9. В ході якої стратегічної операції почалося широкомасштабне визволення України: [4,с.386-400]

10. Коли було завершено визволення України від окупантів? [5,с.334-340]

Семінарське заняття №14

1. Формування сучасної території України завершилося : [4,с.321-340], [3,с.417-460]

2. Брестську церковну унію 1596 р. було скасовано : [3,с.331-349], [2,с.457-466]

3. Операція «Вісла» була проведена польським урядом: [2,с.341-349], [3,с.457-466]

4. Післявоєнний голод в Україні був упродовж : [4,с.251-276]

5. Хрущовська політика десталінізації суспільно-політичного життя: [3,с.311-349], [4,с.427-496]

6. Реформи у сфері сільського господарства в часи Хрущова призвели: [3,с.241-259]

7. Коли Україна стала членом ООН ? : [2,с.314-340], [1,с.276-400]

8. Хто є автором фільмів “Звенигора”, “Арсенал”. “Земля”, “Іван” та ін.? [3,с.167-178]

Семінарське заняття №15

1. Про яке явище йдеться в цитованому документі? Найбільшим негативом 1990-х рр. було «вимивання» активної, продуктивної частини населення – людей молодого та середнього віку – за межі держави. За офіційними даними, Україна втратила близько 3,5 млн осіб, третина з яких – кваліфіковані фахівці”: [5,с.395-402], [4,с.510-513]
2. Позначте прізвище режисера фільму « Тіні забутих предків»; (3,с.102-103)
3. Коли сталася глобальна катастрофа – аварія на Чорнобильській АЕС?: [3,с.208-309, 316]
4. Позначте, коли виникла українська правозахисна група на підтримку міжнародніх договорів: [4,с.367-380], [2,с.414-507]
5. Позначте суть терміна «дисидент».: [5,с.349-356], [1,с.467-478]
6. Коли був узятий курс на перебудову: [3,с.280-295], [2,с.508-509, 516]
7. В якому році розпався Радянський Союз: [3,с.138-209, 316]
8. Хто був першим президентом незалежної України: [4,с.286-295], [2,с.410-413]

Семінарське заняття №16

1. Верховна Рада УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України: [3,с.386-395], [2,с.510-513]
2. Акт проголошення незалежності України було прийнято: [3,с.186-195], [4,с.212-218]
3. Коли відбувся Український референдум на підтвердження Акта проголошення незалежності України? [2,с.156-165], [3,с.211-217]
4. В якому році було прийнято закон про державну мову? [1,с.395-402], [4,с.416-432]
5. Позначте першу українську громадську організацію, яка виникла в Україні за часів перебудови [4,с.475-484, 490-491]
6. Позначте подію, внаслідок якої Україна стала без'ядерною державою: [2,с.395-402], [3,с.310-313]
7. Позначте назву політичного явища, коли мільйони українців стали на захист своїх прав під час президентських виборів 2004 року: [2,с.434-459], [1,с.536-537]
8. Позначте прізвище першого голови НРУ: [2,с.475-484, 490-491]

Семінарське заняття №17

1. Позначте прізвище українського поета, чиє ім'я носить найвища премія з літератури і мистецтва, затверджена в 1962р.: [4,с.434-459], [5,с.536-537]
2. Визначте вірну дату:
Українська сучасна співачка Руслана перемогла на пісенному конкурсі «Євробачення» у: [2,с.434-459], [3,с.536-537]
3. Доповніть вірну відповідь:
Першу олімпійську золоту медаль для незалежної України завоювала на зимових Олімпійських іграх 1994 р. ... [2,с.395-402], [3,с.510-513]
4. Доповніть вірну відповідь:
В художній культурі України в ХХ ст. панувало... [4,с.510-513]
5. Визначте зайве ім'я :
Названі українські діячі культури та політики були номіновані на Нобелівську премію: [5,с.434-459]
6. Доповніть вірну відповідь:
Місто, яке прославив своєю творчістю скульптор Й. Пінзель - ... [3,с.536-537]
7. Визначними художниками України ХХ ст. є [5,с.434-459], [4,с.116-117]
8. Визначте вірне ім'я:
Відомий український сучасний оперний співак, голос якого звучить на сцені Метрополітен опери, у Віденській та Женевській операх: [3,с.426-427]
9. Доповніть вірну відповідь:

- Першу олімпійську золоту медаль для незалежної України завоювала на зимових Олімпійських іграх 1994 р. ... [4,с.475-484, 490-491]
10. До якої групи існуючих глобальних проблем можна віднести проблему незворотності кліматичних змін? [4,с.395-402], [3,с.510-513]

4.2. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-Л1.

1. Часові рамки існування трипільської культури: [5,с.8-13]
2. Прийшовши на територію сучасної України, освоїли технологію виробництва заліза з болотяної руди: [4,с.35-43,52]
3. З якою археологічною культурою ототожнюють антський племінний союз? [5,с.55-58], [3,с.14-15]
4. Яка територія, на думку більшості вчених, є батьківщиною слов'ян: [5,с.58-61], [4,с.11-13]
5. Визначте вірну відповідь: Які кочові племена залишили на території сучасної України найбільше культурних пам'яток? [5,с.35-43,52], [3,с.8-10]
6. Галузь історичної науки, що вивчає речові (матеріальні) пам'ятки та реконструює з нами давню історію людства: [3,с.5-7]
7. Позначте, коли на території сучасної України з'явилися давні люди: [3,с.18-20]
8. Які найголовніші причини грецької колонізації Північного Причорномор'я: [5,с.47-49]
9. Християнство в Київській Русі офіційно запроваджено князем ... [5,с.68-69][3,с.20-23]
10. Позначте, історичний документ, у якому вперше вживається термін «Україна»: [2,с.13-14],[4,с.34-35]
11. Завдяки якій релігії Київській Русі вдалось пізнати античну спадщину? [5,с.72-77], [4,с.27-30]
12. Коли вперше згадується назва «Україна» і що вона означала?: [5,с.65-67], [4,с.15-19]
13. Які століття стали періодом найвищого розвитку Київської Русі? [3,с.24-26]
14. Виберіть правильну дату остаточного хрещення Київської Русі: [5,с.68-69], [4,с.20-23]
15. Хто з князів Київської Русі впровадив політику династичних шлюбів: [5,с.57-59], [3,с.21-25]
16. Київська Русь створювалась: [5,с.45-47], [4,с.25]
17. У Східній Європі в IX-X ст.ст. сформувалась ранньофеодальна слов'янська держава: (5,с.13-17), [4,с.15-19]
18. За правління якого князя Київська Русь досягла найбільшої могутності?: [5,с.69-71]
19. Коли утворилося Галицько-Волинське князівство? [5,с.83-93], [3,с.37-39]
20. До якого часу належить перша письмова згадка про м.Львів? [5,с. 84-88], [4,с.39-42]
21. Коли вперше і де вперше згадується назва «Україна»? ». [2,с.13-14], [3,с.34-35]
22. Найвизначнішою літературною пам'яткою Галицько-Волинської Русі є: [5,с.84-88],
23. Позначте ім'я князя, що став засновником Галицько-Волинської держави: [3,с.39-42]
24. Коли Київ був узятий монгольськими військами: [2,с.19-23], [4,с.42-44]
25. Позначте назву міста, поблизу якого князь Данило Галицький розгромив війська німецьких лицарів-хрестоносців: [5,с. 84-88], [3,с.39-42]
26. Скільки років після занепаду Київської Русі Галицько-Волинське князівство було опорою української державності?: [5,с.88-93, 96-98], [3,с.47-48]

27. Про яке місто Галицько-Волинського князівства так говорив Данило Галицький: «Тут моя влада сильніше, тут немає переказів, тут спокій і безпека»: [4,с.39-42]
28. Перлина давньоруської художньої літератури, створена наприкінці XII ст. в Київській Русі – це: [5,с.72-77], [4,с.27-30]
29. Оригінальний історико-літературний жанр давньоруської літератури - це ... [5,с.65-67], [3,с.17-22]
30. Який перший кам'яний християнський храм було споруджено в Київській Русі? [5,с.22-37], [2,с.27-30]
31. Назвіть найдавнішу пам'ятку давньоруської писемності : [4,с.39-42]
32. Доповніть вірну відповідь: Зроблені від руки малюнки, багатобарвні ілюстрації, що їх виконували клейовими й іншими фарбами в рукописних книгах: [3,с.24-26]
33. Хто був засновником першої в Київській Русі бібліотеки: [5,с.69-71],
34. Який жанр живопису був найбільше поширений в Київській Русі після прийняття християнства: [5,с.69-71], [3,с.24-26]
35. Цінною пам'яткою староукраїнського письменства є: [3,с.24-26]
36. Передбачуваний автор Галицько-Волинського літопису: [5,с.89-91]
37. Автором-укладачем літопису Київської Русі «Повість минулих літ» був: [5,с.69-71],
38. Вхідження українських земель до складу Великого князівства Литовського стало результатом: [3,с. 4-9], [4,с.48-54]
39. Позначте країну, під владою якої на початку XVI ст. були Галичина, Холмщина і Західне Поділля: [3,с. 5-8], [4,с.38-44]
40. Основний зміст Брестської унії 1596 р.: [3,с.45-51], [5,с.55-58,с.101]
41. Позначте твердження, яке розкриває основний зміст Берестейської унії 1596 року: [3,с.25-31], [4,с.35-38,с.109]
42. Позначте ватажка козацько-селянського руху в Україні наприкінці XVI – на початку XVII ст., ім'я якого прославив Т. Г. Шевченко у поемах «Тарасова ніч», «Гайдамаки»: [5,с.129-133], [4,с.67-69]
43. Вступ до Запорозького товариства починався з питання: [3,с.26-29], [4,с.58-63, с.112-113]
44. Визначте вірну відповідь: Акт, який знаменував утворення державного союзу Польщі та Литви в 1385р. має назву: [3,с. 4-9], [2,с.48-54]
45. Утворення Речі Посполитої (1569 році) для українського народу: [3,с. 14-17], [5,с.33-44]
46. Позначте причину, яка спонукала Велике князівство Литовське укласти Люблінську унію з Польським королівством : [3,с. 4-9], [2,с.38-41]
47. Як називали церкву, що утворилася в результаті Берестейської унії? [3,с.32-39], [5,с.45-58,с.109]
48. Доповніть необхідне слово : Відсутність урочистої зверхності та помпезності характеризує барокову архітектуру... [3,с.67-77], [4,с.71-73]
49. Визначте вірну відповідь: Хто був першим автором вітчизняної друкованої книги? [3,с.47-48]
50. Своєрідне явище української народної культури, видатне мистецьке досягнення запорізького козацтва – це.... [3,с.56-69]

- 51 Перша в Україні вища школа – це... [3,с.67-77],
[5,с.71-73]
- 52.Важливим чинником культурного процесу в Україні ХІУ – ХУ ст.. була: [3,с.45-52]
- 53.Хто з українських композиторів був вихованцем Києво-Могилянської академії?
[4. с.31-42]
54. У якому місті при православному церковному братстві була відкрита перша братська школа? [4,с.51-64]
- 55.Хто був засновником першої в Україні греко-слов'яно-латинської вищої школи?[3,с.67-77],[5,с.71-73]
- 56 Дайте вірну відповідь: Хто був перший друкар на Україні? [3,с.67-77], [2,с.71-73]

4.3. Тестові завдання до модульної контрольної роботи модуля ЗМ-П2.

- 1.Перша писемна згадка про українських козаків припадає на: [3,с.26-29], [5,с.58-63]
2. Оригінальним жанром української народної творчості періоду козаччини були:
[3,с.36-37], [4,с.28-33, с.112-113]
3. Видатний російський художник, автор картини «Запорожці пишуть листа турецькому султану»:
[3,с.31-40], [4,с.58-63]
4. Правильна назва козацького човна: [2,с.31-42],
5. Основа причина виникнення українського козацтва: [3,с.31-40], [5,с.58-63]
- 6.Географічні назви Базавлук, Микитин Ріг, Чортомлин, Олешки пов'язані з:
[5,с.117-119], [3,с.64-66]
- 7.Назва основних статей Переяславсько-Московської угоди 1654 р.: [4,с.137-140]
8. Початок української державності у вигляді козацької демократичної християнської республіки поклав:
[3,с.31-40],[4,с.58-63]
- 9.. Клейноди це: [3,с.12-16], [5,с.37-42]
- 10.Назвіть гетьманську резиденцію(столицю) на Україні в часи Б.Хмельницького:
[5,с.133-135] , [3,с.125-132,с.140]
- 11.Генеральний писар козацького війська, найближчий помічник І. Мазепи:
[5,с.121-125] , [4,с.187-189,с.60]
- 13.Пакти та Конституція прав та вольностей Запорозького війська П. Орлика, де и коли були написані :
[5,с.161-163], [4,с.156-157]
14. Визначте вірну відповідь: Хто є автором перших творів полемічної літератури — «Ключ царства небесного» та «Календар римський новий»? . [5,с.173-184], [3,с.160-162,с.171-174]
15. Доповніть вірну відповідь: Перша в Україні вища школа – це...
[5,с.203-228], [4,с.215,224,228-231,250-251]
- 16.Доповніть вірне ім'я: У1632 р. Київську колегію заснував видатний український церковний та політичний діяч.....
[5,с.113-118], [3,с.15,28,137-138,154-156]
17. Основний зміст Андрусівської угоди (1667 р.) між Московською державою і Польщею;:
[5,с.170-173], [4,с.205-208]
- 19.Хто зробив найбільший внесок у ХVІІІ ст. у розвиток української філософської думки:
[5,с. 173-184], [2,с.160-162, с.171-174]
20. Друга золота доба українського мистецтва: [5,с.156-161], [4,с.153-155]
- 21.Що таке магістрат: [5,с.185-203], [4,С.170-171]
22. Видатний український композитор світового рівня, автор опер «Наталка-Полтавка», «Тарас-Бульба», «Різдвяна ніч»
[3,с.13-28], [2,с.105,214,118-123,236-241]
- 23.Українську літературу періоду національно-культурного відродження започаткував:
[3,с.245,214,228-231,350-351]
24. Панщина – це: [5,с.103-108]

25. Хто написав твір « Чорна Рада?»: [4,с.313-318], [3,с.143,88-91,50-51]
26. Позначте засновників громадсько-культурного об'єднання «Руська трійця»: [5,с.103-118]
27. Видатний український письменник, філософ, громадський та культурний діяч, найбільший поет в українській літературі другої половини XIX століття, автор збірки «З вершин і низин» : [1,с.15,24,128-131,157-159]
28. Відомий український поет і драматург періоду національно-культурного відродження, автор п'єс «Наталка-Полтавка», «Москаль-чарівник»: [2,с.243-252], [3,с.118,134,128-131,110-111]
29. З іменами яких діячів пов'язано створення національного гімну «Ще не вмерла Україна»: [2,с.203-228], [4,с.2015,224,228-231,250-251]
30. Позначте найсуттєвіший чинник формування національної свідомості: [4,с.343-348], [3,с.115,124,318-331,210-211]
31. Позначте назву першої партії, яка виникла на підросійській Україні: [4,с.185-193], [3,с.170-171]
32. Позначте назву міста , у якому в 1905 р. Петро Шмідт очолив повстання: [5,с.109-134], [2,с.316-320]
33. Позначте, коли відбулися повстання в ріді міст України: [5,с.229-234], [3,с.266-270]
34. Позначте прізвище ученого, який у 1908 р. став першим Нобелівським лауреатом в Україні: (5,с.119-137),
35. Столипінська аграрна реформа (1906-1911 р.р.): [5,с.139-154], [4,с.346-375]
36. Єдиною партією наддніпрянської України, яка обстоювала ідею самостійності України, була: [5,с.229-234], [3,с.266-270]
37. Суть трагедії українського народу в роки Першої світової війни: [2. с.266-270]
38. Вкажіть правильні твердження про плани воюючих сторін щодо України в першій світової війни (серпень 1914 – листопад 1918 р.) [5,с.229-234], [4,с.266-270]
39. Доповніть вірну відповідь:
В художній культурі України в ХХ ст. панували стилі... [4,с.272-276], [3,с.342-352]
40. Які органи влади утворилися в Україні після перемоги Лютневої революції (1917 р.): [4,с.234-236], [3,с.297-302]
41. Із запропонованих текстів виберіть той, який за своїм змістом відповідає III Універсалу УЦР: [5,с.238-242], [2,с.306-308]
42. Який з чотирьох Універсалів УЦР проголосив Україну незалежною, вільною, самостійною, суверенною державою: [3,с.241-243], [4,с.308-3012]
43. Ядром уряду Павла Скоропадського були: [5,с.244-248],
44. В опозиції до гетьманату П. Скоропадського були: [5,с.134-138], (3,с.313-314)
45. Директорія УНР утворилась: [2,с.248-265], [4. с.325-328]
46. В якій сфері діяльності урядом гетьмана П. Скоропадського досягнуто найбільших успіхів?: [5,с.244-248], [4,с.318-319]
47. Який з Універсалів проголосив Українську Народну Республіку (УНР) : [5,с.238-242], [4,с.306-308]
48. Умова Брестського мирного договору УНР з державами німецько-австрійського блоку : [5. с.241-243], [3. с.308-312]
49. Позначте, коли була утворена Українська Центральна Рада: [2. с.234-236]
50. Суть кризових явищ у сільськогосподарському виробництві, пов'язаних з насильницькою колективізацією. [4,с.268-269], [3,с.132-133]
51. Пакт «Молотова-Ріббентропа» було підписано: [4,с.356-395], [3,с.480-484]
52. Відповідно до таємного протоколу (додатку до пакту) межа сфер інтересів Німеччини і СРСР проходила приблизно по лінії рік: [4,с.306-315], [5,с.381-389]
53. Позначте подію, яка збіглася в часі з добою Директорії УНР: [2,с.106-115], [3,с.170-174]

54. Позначте дату X з'їзду РКП(б), який прийняв рішення про запровадження НЕПу: [5,с.268-269], [3,с.332-333]
55. Суть політики «українізації» в галузі культури та мови сер. 20-х років ХХ ст.: (5,с.272-276), [4,с.342-352]
56. Виберіть одну з ознак Нової економічної політики (НЕП, 1921 р.): (1,с.125-128), [4,222-238]
57. Позначте назву більшовитської України у 1919 р. [2,с.238-242], [3, с.306-308]
58. Коли утворився СРСР: [5,с.266-272], [4,с.329-332]
59. Радянська модернізація України тривала: [3,с.279-281], [4,с.354-358]
60. В результаті успішного проведення в 1944 р. радянськими військами Корсунь-Шевченківської наступальної операції створено сприятливі умови для: [4,с.396-405]
61. Видатним представником радянського партизанського руху в роки Великої Вітчизняної війни був: [5,с.321-334], [3,с.389-395]
62. Яка подія Великої вітчизняної війни відбулась упродовж 1944 р. на території України?: [4,с.334-340], [5,с.396-400]
63. Якими були плани фашистської Німеччини щодо України?: [4,с.321-334], [2,с.389-395]
64. Німецька агресія проти Польщі розпочалася : [4,с.306-315], [3,с.380-384]
65. Проект онімечення та колонізації України на перспективу був розроблений : [4,с.231-235], [5,с.180-184]
66. Позначте, коли відбулася битва за Дніпро : [4,с.396-400]
67. Виберіть твердження, яке найповніше розкриває причини поразки радянських військ у 1941 р.: [5,с.321-334],

4.4 Тестові завдання до іспиту.

Тестові завдання екзаменаційних білетів являють собою міксовані варіанти тестових завдань розділів 4.1, 4.2, 4.3 із відповідними посиланнями на правильні відповіді за списком основної літератури.

5. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основна :

1. Глушкова Н.М. Історія української культури: конспект лекцій. Одеса: «ТЕС». 2012.150с.
2. Історія України. Відп.ред. Ю. Сливка; керівник авт.кол. Ю. Зайцев. Вид. 4-те. Львів: Світ, 2003. 520 с. з іл.
3. Савченко Н.М., Подольський М.К. Історія України: модульний курс. Навч. посіб. Київ: Центр навч. літ., 2006. 543с.
4. Історія України та історія української культури: конспект лекцій. /Краснянська Н.Д., Слободянюк О.Р. Одеса:ОДЕКУ, 2018. 530 с. (електронна версія)
5. Світлична В.В. Історія України: навч. посіб./За ред. Ю.М.Алексеева. 3-є вид. Київ: «Каравела», 2006. 588 с.

Додаткова:

- 1.Влялько В.А. Історія України (терміни і поняття): навч. посіб. Одеса: Екологія, 2006. 26с.
- 2.Нагайник В.А. Визвольна війна українського народу середина сер. XVII ст. Утворення національної Козацької держави: конспект лекцій з дисципліни «Історія України». Одеса: ОДЕКУ, 2009. 60 с.(електронна версія)

3. Нагайник В.А. Витоки українського народу. Східнослов'янська держава Київська Русь: Конспект лекцій з дисципліни «Історія України». 2-е вид., перероб. і доп. Одеса: ОДЕКУ, 2008. 88 с. (електронна версія).
4. Влялько В.А., Довженко Л.В. Історія українських земель у II-й половині XII - I-й половині XIV ст. ст. Галицько-Волинська держава: конспект лекції з дисципліни «Історія України». Одеса: ОГМІ, 1999.
5. Нагайник В.А., Влялько В.А. Українські землі у складі Польського королівства і Великого князівства Литовського та їх об'єднаної держави Речі Посполитої: конспект лекції. Одеса: ОДЕКУ, 2002. 82 с. (електронна версія).
6. Бойко О.Д. Історія України: посіб. Київ: Видав. центр «Академія», 2002. 856с.
7. Субтельний О. Україна: Історія: навч. посіб. / О.Субтельний. 3-є вид. перероб. і доп. Київ: Либідь, 1996. 720 с.
8. Влялько В.А. Україна між двома війнами (1921-1939 рр.): конспект лекцій. Одеса: «ТЭС», 2011. 45 с. (електронна версія).
9. Нагайник В.А. Україна в роки Другої світової війни та її складової частини . Великої Вітчизняної (1939-1945): конспект лекції з дисципліни «Історія України». Одеса: ОДЕКУ, 2013.151с. (електронний варіант).

Зазначена навчальна і методична література з дисципліни «Історія України та української культури» є в наявності у бібліотеці, репозитарію університету та в електронному вигляді на кафедрі українознавства та соціальних наук.

Інформаційні ресурси

[Репозитарій ОДЕКУ http://eprints.library.odeku.edu.ua/](http://eprints.library.odeku.edu.ua/)

[Блог кафедри українознавства та соціальних наук ОДЕКУ www.ukrsoc.blogspot.com](http://www.ukrsoc.blogspot.com)

[Сайт кафедри українознавства та соціальних наук ОДЕКУ www.dpt19.odeku.edu.ua](http://www.dpt19.odeku.edu.ua)